

طریقه استفاده از جزوه‌های راهنما

اومبرتو اگو

مینو مشیری

۲۷۸

آیا کسی در ایتالیا باقیست که از این شکرده‌های موجود در بارها به جان نیامده باشد که تا می‌خواهید درشان را باز کنید، در چون گیوتین روی قاشق درون ظرف سقوط می‌کند، آن را به دست‌انداز انداخته و دانه‌های شکر را در فضا پراکنده می‌کند؟ آیا کسی هست که آرزو نکرده باشد مخترع این ظرف لعنتی روانه زندان آنهم با اعمال شاقه شود؟ به احتمال زیاد اما او از برکت میوه‌های جنایتش مشغول لذت بردن و استراحت در ساحلی زیبا و اختصاصی است. شلی پرمن (Shelley Berman)، طنزپرداز آمریکایی، روزی پیش‌بینی کرد که این بابا به زودی زود اتومبیل بسیار ایمنی اختراع می‌کند که دره‌ایش به سمت درون باز شوند.

سالیان سال صاحب اتومبیلی بودم که از هر حیث بی‌نقص بود، به استثنای این که جاسیگاری راننده در سمت چپ او کار گذاشته شده بود. حتماً با من موافقت، زُل با دست چپ گرفته می‌شود تا دست راست برای تنظیم سرعت و سایر عملیات آزاد بماند. نتیجه این که اگر بخواهیم در حین رانندگی سیگار دود کنیم - که اذعان دارم کار بسیار بدی است - سیگار را به دست راست می‌دهیم. و اگر سیگار را در دست راست داریم، تکان دادن خاکستر سیگار در جا سیگاری از فراز شانه چپ مستلزم مجموعه‌ای از حرکات بفرنج می‌گردد. و اگر اتومبیل می‌تواند سرعت ۱۹۰ کیلومتر در ساعت داشته باشد، عاقبت استفاده از جاسیگاری، با یک ثانیه غفلت، تصادم شدید با پشت کامیون عظیم جلویی است. فردی که بانی این عمل مشمع بوده حتماً

یک حرفه‌ای تمام عیار است؛ او توانسته است موجب مرگ یک عالمه آدم شود، آنهم نه از سرطانی خاص سیگاریها بلکه با برخورد شدید با یک جسم خارجی.

من از نرم افزارهای کامپیوتر لذت زیادی می‌برم. وقتی یکی از آنها را می‌خرید، جعبه‌ای به شما می‌دهند که درون آن دیسک‌های مربوطه، جزوه‌های راهنما و جواز بهره‌برداری از دیسک‌ها جای دارند و قیمت آن ۴/۰۰۰ تا ۸/۰۰۰ فرانک است. برای یادگیری طریقه استفاده از دیسک‌ها باید یا به مربی مؤسسه و یا به جزوه‌های راهنما رجوع کنید. مربی مؤسسه اغلب توسط همان بابایی که شکران مورد اشاره را اختراع کرده آموزش دیده است و مقتضی است به مجرد این که پا به خانه شما گذاشت با اسلحه گرم به سوی او شلیک کنید. کیفر شما ۲۵ سال زندان است، و اگر وکیل مدافع خوبی گیرتان بیاید شاید قدری کمتر، اما در عوض در وقتان صرفه‌جویی کرده‌اید. بدبختی از همان ابتدای مراجعه به جزوه راهنما آغاز می‌شود و این نگون بختی شامل حال هر جزوه راهنما برای هر گونه کالاهای رایانه‌ای می‌گردد. راهنمای استفاده از یک نرم‌افزار در شمایل جعبه‌ای پلاستیکی با زاویه‌های تیز است که لازم است به دور از دسترس کودکان نگهداری شود. وقتی جزوه راهنما را از درون جعبه‌اش بیرون می‌کشید، با چندین و چند کتابچه صد صفحه‌ای مواجه می‌شوید که با بتون آرمه روکش شده‌اند و در نتیجه حمل آنها از اتاق نشیمن به دفتر کار غیرممکن است. ضمناً عنوان‌گذاری آنها به گونه ایست که ابداً نمی‌دانید کدام یک را باید اول خواند. در جوامعی که سفاکی کمتری دارند معمولاً ۲ عدد از این ابزار کار را به شما می‌دهند، اما در جوامع منحط تا ۴ عدد از آنها به شما تقدیم می‌شوند.

با نگاه اول کاملاً موجه است که بپندارید مجلد اول برای توضیحات لازم به تازه کارهای هنرشناس است تا کم‌کم فوت و فن بهره‌گیری از دیسک‌ها را یاد بگیرند، و مجلد دوم خاص کارآزموده‌ها و سومی برای حرفه‌ای‌ها و از این دست. اشتباه می‌کنید! هر مجلد چیزی را بیان می‌کند که مجلدهای دیگر نگفته‌اند؛ آنچه در ابتدا لازم است بدانید در مجلد مهندسان کامپیوتر آمده است، و هر آنچه به کار مهندسان کارآزموده می‌خورد در مجلد مبتدی‌ها، مضافاً بر این که با این پیش‌بینی که در ده سال آینده جزوه‌هایتان را اضافه و به روز خواهید کرد مجلدها در کلاسورهایی با قریب سیصد صفحه کاغذ متحرک جای گرفته‌اند.

هر کس با کلاسور سر و کار داشته می‌داند که پس از چند بار مراجعه به آن، علاوه بر اشکال در توری، حلقه‌هایش کج و کوله می‌شوند و کلاسور می‌ترکد و صفحاتش در تمام اتاق پراکنده می‌گردند. انسانهایی که در پی اطلاعات هستند عادت دارند به اشیایی به نام کتاب دست بزنند، کتابهایی با صفحات رنگی روی لبه‌های بریدگیهای ارجاع، مثل کتابهای راهنمای تلفن که اجازه می‌دهند بی‌درنگ اطلاعی را که دنبالش هستیم پیدا کنیم. مؤلفان جزوه‌های راهنمای رایانه اما

کوچکترین دانشی را از این رسم به غایت انسانی ندارند و چیزهایی به ما ارائه می دهند که متوسط عمرشان به ندرت از ۸ ساعت تجاوز می کند. تنها یک راه حل منطقی وجود دارد: جزوه ها را به چند بخش قطعه قطعه کنیم، آنها را به مدت شش ماه با یک استاد مصر شناس مطالعه کنیم، در چهار برگه (که کاملاً کافیست) تلخیص شان کنیم و سپس همه را در زیاله دان بیفکنیم.^۱

(۱۹۸۵)

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

۱- اوضاع و احوال در سال ۱۹۸۵ این بود. از آن زمان تهیه کنندگان نرم افزارها راهنمای استفاده از آنها را به یک جزوه لاغروی ۵۰ صفحه ای تقلیل داده اند که هیچ توضیحی راجع به هیچ چیز نمی دهد. بی شک به این دلیل که دیگر کسی جعبه های برافزار نمی حرد و نرم افزارها مستقیماً درون رایانه تعبیه شده اند. اکنون رایانه توضیحات لازم را مستقیماً به شما می دهد. من هم پس از ۱۱ سال این مقاله را برای همان توضیحات رایانه نگاشته ام. (اومبرتو اگو)